

# KEMANDIK

XIV

AASTAKAIK



1937

N: 5



Kaas: *Hando Mugasto* ja *Elmar Kits*.

## S I S U :

Karl Praakli. Noorsugu, kool ja elu.  
Ferd. Huik. Mida vajame elus edasijõudmiseks?  
A. Kruustamm. Juhan Kunderi elust ja loomingust.  
Enn Kaljuraid. Tänapäeva noortest.  
Eerik Põhjapoolne. Rand, rand, Lobi rand.  
Uku Kruusimägi. „Fighting-spirit“ — ehtne võistlusvaim.  
Rakvere noorte org-id.  
Skautluse tänapäev.  
Pisilugusid suurmeestest.  
Varia.  
E. N. Karskusliidu teateid.  
„Kevadikust“ enesest.

## Suur rakverlane - Hando Mugasto.

11. juunil s. a. suri Tartus üks Rakvere suuremaid poegi — Hando Mugasto. H. Mugasto sündis 1907 ja lõpetas kodulinna gümnaasiumi 1924. Lõpetas 1933 „Pallase“ kunstikooli, kus õppis graafikat peamiselt Ed. Viiralt'i juhatusel. Juba 2 aastat hiljemini valiti ta sama kooli graafikaõpetajaks.

H. Mugasto oli meie noorema kunstnike-põlvkonna keskel üks kõige andekamaid. Hiljuti Varssavis korraldatud graafikanäitusel võitis ta rahvusvaheliseltki tähelepanu, saavutades ühe esimesist auhindadest. Ta on paljude gravüüride ja raamatute illustratsioonidega, eriti aga oma elu tähtsama tööga — „Kalevipoja“ illustreerimisega kindlustanud endale jäädava koha meie kunsti ajaloos. Ta suri kahjuks 30-aastasena, mil ta elu kõrgpunkt vaevalt veel oli saavutatud.

Käesoleva n-ri illustratsioonid on H. Mugasto'lt („Kalevipoja“ ainetel).

## „Kevadik“

Noorsoo enesekasvatuse, elureformi ja isetegevuse ajakiri, asut. 1924.

„KEVADIK“ avaldab kirjutisi kõigilt noorsoo huvialadelt; erilist tähelepanu pööratakse enesekasvatusele ja juhistelevabaks isetegevuseks ning enesearendamiseks.

„KEVADIKU“ kaastöölised on noortesõbralikud kultuuritegelased ning arenenumad noored isekoolilised (50 s.); 1/2 a. 40 s. Üksiknumber 15 senti. Tellimiste vastuvõtjale väärtuslikud preemiad. Toimetuse ja talituse: Tartu, G-Adolfi 18, tel. 16-46, postk. 86.

# KEVADIK

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri.

№ 5

XIV aastakäik

12. nov. 1937

KARL PRAAKLI.

## Noorsugu, kool ja elu.

Nõndanimetatud „vana kool“ püüdis koolis sellega kasvatustlikku mõju saavutada, et ta võimalikult eraldus elust. Tolleaegne kool püüdis luua koolis erilise õhkkonna range koolikorra näol, ja et elupahed ei saaks kasvavat noort negatiivselt mõjustada, siis püüti noored hoida sellest reaalsest elust võimalikult kaugel. Kasvav noor ei tohtinud teadagi, milline oli elupale väljaspool kooliseinu. Ka täiskasvanuid järeleaimavad eluvormid, mitmesugused organisatsioonid, olid talle koolis keelatud. Õeldi, las inimene astub ellu, küll tal siis aega tegutseda organisatsioonides ja tegeleda kõige muuga. Kool on selleks, et siin õpitagu. Ei sellel muuga tegemist.

Sellases õhkkonnas on õppinud meie vanem põlv tegelasi ja tänapäevalgi kuuleme mõne harva koolmeisteri suu läbi veel noid möödunud sajandi mõtteid. Üldiselt on aga ajapale muutunud palju ja kooligi „elu murdnud sisse“. „Vana kooli“ seisukoht oli ju üldiselt väga loogiline ja selge: selleks et noori õigetel sihtidel kasvatada, tuleb luua kohane õhkkond, kus noori nende kavatsetud sihtide kohaselt mõjustatakse. Kuid kahjuks polnud kasvatusel sel kujul ometi oodatud tulemusi. Nimelt esines kaks vastupidist nähet. Kuulekam element koolis, eriti tütarlapsed, paendus tööpoolest üldiselt kooli kasvatava mõju alla ja jäi väga eluvõõraks. Kooli-

pingilt elluastumine ei toimunud orgaaniliselt, vaid järsku, ja kesk elureaalsust, kirevust ja pahelisustki sattunud noorur tundis tugevat vastuolu enda ja elu vahel ja kannatas mitmeti. Väga paljud andusid elupahedele, näiteks joomisele, leides et kool on neid kasvatanud vääriti: ta moraal on olnud hoopis midagi muud kui „elumoraal“. Teised osutusid raamatulikeks idealistideks, kes liiga vähe tundsid elu reaalseid võitlusseadusi jne. Nii oli paenduvamate, kuulekamate õpilaste elluastujate saatus suuremal või väiksemal määral traagiline. Teissugune nähe esines aga tolleaegse kooli „raudsema“ elemendi juures. See osa õpilaskonda oli teadlik kooli eluvõõrsusest ja eriti teadlik selle meile, eestlastele, ebakohasest sihtidest. Kooli kiuste lugesid nad salaja keelatud rahvuslikku ja poliitilist kirjandust, tegutsesid tsarismivastastes salaorganisatsioonides, tegelesid kõiksuguste eluprobleemidega salaja. Kui näiteks tolleaegseis seminarides püüti kasvatada usklikke ja tsaaritruid kodanikke, siis kooli kasvatussihtidele vastupidiselt oli õpilaskonna paremik (andekam, tahtjõulisem element) ateistid ja sotsialistid. Nagu sellest nähtub, oli tolleaegne kool ainult mõnel määral sobiv teaduste õpetamiseks, mitte aga kasvatuseasutiseks. Kasvatatavad rajasid ise oma rajad (neist on tulnud meile palju kuulsaid avalikke tegelasi) või



kooli mõjudele allunutena kannatasid ellu astudes eluvõõrsuse all.

„Uus kool“ meie omariikluse looduna ei ole ainult oma poliitilistelt sihtidelt uus, kasvatades eestlast, kodanikku, vaid ka oma vaimult. Teadmiste andmise kõrval rõhutas ta vajalike psüühiliste võimete arendamist, nagu iseseisvat mõtlemist ja otsustusvõimet ja meetodeid, kuidas end arendada. Uue kooli hüüdlauseks oli: kool olgu võimalikult elulähedane, üleminek koolist ellu olgu võimalikult orgaaniline. Õpilased tundku nii põhjalikult ümbritsevat elu ja tema nõudeid, et nn. elluastumine pole midagi eriliselt uut, vahest ainult omal käel elama hakkamine. Vastavalt kooli sihtidele kujunesid tolleaegse koolinoorsoo eluvormid õige vabaks, eriti hoogsa noorsooliikumise näol. Aktiivsem õpilaskond kuulus üleriiklikku koolinoorsoo liitu, kelle mitmekesised kohalikud sektsioonid avaldasid väga huvitavat vaba vaimset tegevust. Kujunesid suured üritused, nagu üleriiklikud noortepeod ja koolinoorsoo kongressid, kus viimastes löödi lahinguid mitmesuguste maailmavaateliste ning kultuuriliste küsimuste üle. Kuna tolleaegne noorus taotles võimalikult iseseisvust ja püüdis oma isetegevuses olla täiesti vaba kooli mõjust, siis ta tegi kahtlemata vigu, sellaseidki, mis häirisid seltskonda. Ent tolleaegse noorsooliikumise positiivne mõju noortele on olnud üllatavalt suur neile mõningaile vigade vaatamata.

Tänapäev erineb mitmeti meie iseseisvuse algaastatest ka noorsoo- ja kooliküsimustes. Ühelt poolt on kool mугanenud veel rohkem elunõuetele. Kui vabariigi algusaastail oli vanematele õpetajatele noorsooliikumine võõras ja harjumatu, nii et nad olid kas selle vastased või vähemalt hoidsid temast eemale, siis leiame tänapäeval noorsoo org-ides tegutsemas peaaegu kogu õpetajaskonna. Noorsoo isetegevus organisatsioonides on saanud nagu enesestmõistetavaks asjaks, sellele on antud seaduslik alus vastava seaduse näol ja loodud Haridusministeeriumi juurde juhtkond. Ka püüab tänapäeva kool kooliuuendusliiku-

mise näol üha kõrgemale tõsta lippu hüüdlausega: kool olgu elu teenistuses, pangu rohkem tähele elunõudeid ja muutugu ise eluliseks ning huvitavaks.

Teiselt poolt aga on muutunud tänapäeva noorsoo pale palju, võrreldes noorsooga kümmekond aastat tagasi. Kui tolleaegse noorsoo aktiivsus kandus peamiselt vaimsetele küsimustele (tegeleti maailmavaateliste, filosoofiliste, kultuuriliste ja poliitiliste küsimustega), siis nüüdne noorus, olles oma ajavaimu laps, andub võistlusele ja rekorditsemisele. Kunstnikud ja teadlased pole enam temale eluideaaliks ega sangariks. Kuulus sportlane, lendur või kiirusrekorde saavutanud autosõitja on nüüdse nooruse lemmikud. Eneseteostust otsiv kunstnik või tõdejanunev teadlane jäävad varju noorsoo eest, kes otsib maailmakuulsaid filmitähti ja rekorde püstitavaid spordimeistreid. Juurdlemise ja mõtlemise rõõm on asendunud teorõömuga, sageli küsimata, kas sel teol ongi üldinimlikku väärtust. Seletatakse, et tänapäeva koolinoorus on palju noorem, sellepärast olevatki talle vaimsed küsimused võõrad. Kuid see on vaid osaliselt nii. Ega's nooreestluse algatajad Suits ja Tuglas polnud mõned täismehed, vaid 17—19-aastased poisikesed, ent tolleaegne noorus oli, nagu vabariigi algusaastategi noorus, palju vaimsem. Tänapäeva nooruse viga on see, et ta on muutunud liiga „elulähedaseks“, puhtaks ajavaimulapseks. Ta ei oma n.ö. küllaldast immunitaeti elu paheliste ja pealiskaudsete nähete vastu. Tal on liiga vähe vaimset iseseisvust ja iseteadlikkust, sest ta ei armasta tegeleda vaimsete küsimustega. Muidugi on see praegusaja noorsoo puude, mis tuleks vältida noortel enestel, eriti noorsoo juhtkonnal. Paljas teorõöm, teotsemistuhing, mis meieaja noori juhib, ei ole veel omaette väärtus, vaid ta muutub väärtuseks siis, kui teda juhib sihikindel pühitsetud tahe: teotseada väärtuste loomiseks.

Vaimsema palge kasvatamiseks meie noortes tuleks rohkem rakendada jõude. Meie suured noorteorganisat-

sioonid peaks mitmesuguste sõlmede-tegemise, kiviheitmiste, rivi j. m. sellaste võistluste ning laagriromantika kõrval tegelema ka koosolekutega, mis valmistaksid ette rohkem vaimsete küsimuste vastu huviäratamiseks. Nii näiteks on saanud aktuaalseks tänapäeva kirjandusliku küsimusena probleem positiivse ja negatiivse kirjanduse olemuse kohta. Oleks päris loomulik, kui nooredki selliseid küsimusi arutleks. Kuigi Tammsaare nimetab kogu küsimust „mõttetuseks“, on siiski sellasel poleemikal üks tähtsus: ta tõstab kirjanduslikud küsimused elufookusse ja asub neid vähemalt teatud seisukohast vaatlema. Nii-suguste aktuaalsete päevaküsimustega kaasaelamine on aga noorsoo vaimsete huvide kui ka ‚elulisuse‘ tunnu-seks. Kõikjal ei suhtuta küsimusse kahjuks sellaselt. Nii on meie üks kirjanikke ühel Tallinna avalikul koosolekul ütelnud, et noorsool küll ei maksa selle positiivsuse ja negatiivsuse küsimusega kirjanduses tege-mist teha. See vaatekoht meenutab

veneageleid koolmeistreid, kes ütlesid ka, noored ärgu tehku muud koolis kui õppigu, küll pärast aega te-gelda muuga. Veel kahjatsemisväärs-em, et sellaseid vananenud mõtteid avaldab kirjanik, kes peaks ometi olema huvitatud noorsoo kirjandusli-kest huvidest ja noorsoo ning kirjan-duse tihedaist sidemeist.

Kui meie soovime, et me noorsugu oleks vaimsete huvidega, et tast ei kujuneks värvitu, ühetooniline ja hall vilistritüüp või ühekülgne tööd-põlgav sportlane ega dresseeritud igav ettekirjutusi truult täitev ori, siis tuletagem meelde ikka noid „igapäeva kelli“ — inimesi, kellede kohta ütleb Nietzsche: „Ja on paljuid, kes võrdsed on kelladega, mis üles keeratakse; nad teevad oma „tikk-takk“ ja mõtle-vad ise, nende tikk-takk olevatki — voores!“

Ei teist, noored lugejad, keegi ta-haks olla sellane kellavärk. Kui ei, siis anduge vaimsetele pingutustele, kuni võite maitsta suurt pingutus-rikka töö vilja.



# Mida vajame elus edasijõudmiseks.

Keda noortest ei huvitaks tuleviku küsimused? Koolipõlv pakub selleks häid võimalusi. Kõik teed on veel avatud, kõiksugu võimalused paistavad realiseeritavatena — meelitavatena. Tehakse ennustusi naabrite kohta ja mõlgutatakse salajasi soove oma tuleviku suhtes. Mida kõrgemale on lennanud unistuste aeroplaan, seda raskem katastroof tabab sageli nooruri tegelikku ellu astumisel.

Aasta paar tasuta praktikandi kohal istudes või vanematekodus kohta oodates viib mõnegi nooruri kibestunult eemale oma endistest aatelistest üritustest, püstitatud soovidest ja sihtidest. Ei ole imestada, kui mõned aastad hiljem kohtame teda suurte raskustega kätte võidetud kantselei-ametniku kohal kodanikuna, kelle huvid ja soovid ei ulatu kaugemale oma igapäevasest tööst.

Tahtmatult kerkib küsimus, milles peitub säärane suur hingemuutus. Kas olid tõesti välised tegurid nii-võrt tugevad, et nad idealistlikule ja edasipüüdlikule noorurile tee lootuse-tult sulgesid või aitasid selleks kaasa ka sisemised varjatud tegurid.

Ajalugu näitab, et sisemiselt tugevad inimesed väliste takistuste kiuste valitud teel sammusid lõpuni ja saavutasid seatud sihid. Ühe säärase näitena võisime tutvuda 1924. a. „Kevadiku“ nr. 5-das Helen Kelleri eluloos, kes kurt-tumma ja pimedana oma haruldase tahtejõuga võitis kõik raskused õppimisel, et pääseda ülikooli. See õnnestuski temal, kuigi loodus oli keeldunud talle andmast kõigevajalikumaid eeldusi.

Tänapäeval, mil teadused, tehnika, kirjandus jne. on arenenud määratu kiirusega, kus üksik-indiviidil pole enam võimalik olla kõigil aladel eriteadlane, on tekkinud kultuur-inimese arengule hädaoht pealiskaudsuse, laialikistud ja närvilise oleku näol, mis takistavad sageli inimese sisemist süvenemist ja vaimuomaduste väljaarendamist. Katsutakse pealiskaudselt töötada mitmel alal, ei tungita

tuumani ja pettunult pöörduakse aina uutele katsetele. Säärase katsetuste ohvrina tundsin üht oma tuttavat, kes õppis ülikoolis majandusteadust, siirdus siit loomaarsti-teaduskonda, sealt usuteaduskonda, kus katkestas õpingu, töötades pärast teatri jm. aladel, leidmata rahuldust üheski neist. Niipea kui tuli asuda õpinguile, mis nõudis pingutust, siis kadus temal huvi selle ala vastu, kuna puudusid need iseloomujõud, mis oleksid väliseid takistusi suutnud purustada.

Meie sisemisele ülesehitamisele mõjuvad kahjulikult ka kino ja aja-viite-romaanid oma kireva sündmustikuga, kus õnnejumal sageli pillub rikkust, õnne ja au „kangelast“ mängivaile juhusteotsijaile, laiskureile ja kurjategijaile ilma, et nende saavutused oleksid ühenduses isikliku tubliduse ja töökusega. Osalt on ehk sellega põhjendatud meie klassilote-riide suur edugi, kus tuhanded kodanikud paigutavad oma veeringuid Monte Carlosse“, et jääda lootma tööta ja vaevata rikastumist. Õige vähesed tulevad selle asemel mõttele kogutud rahaga proovida õnne mõne äri või tööstuse alal, täiendada oma tööoskust, et siis sihikindlalt sammuda vastu edule. Loteriil võidavad tuhandete seast üksikud, kuid oma oskuse ja tööga saavutaksid võite tuhanded. Ometi eelistatakse esimest.

Eriti elukutse valikul tikub meil kergesti äraelamise võimalus mõõdu-andvaks saama, kuigi just siin tuleks kaaluda igakülgselt peale „teenistus-väljavaadete“ ka valitava ala sobivust meie iseloomule, huvi selle ala vastu ja oma võimeid tungida valitud ala tuumani. Vähe on alasid, kus keskmiste võimetega inimene tugeva tahtejõu varal ei suudaks saavutada edu, kui see vastab vähegi tema võimetele ja iseloomule.

Kogu elu saab huvitavamaks, sisukamaks ja palju produktiivsemaks, kui me asume tööle sihiteadlikult kindla kava järgi. Kava on nagu tee, mis

meid viib läbi metsade, põldude ja soode sihile.

Igal õhtul märgime paberileheke-sele järgmise päeva töökava, seame kokku iga algava aasta ja kuu kohta üldjoonelise tegevuskava ning peagi märkame, kuidas töö muutub edukamaks ja isegi kergemaks. Selline töö sarnaneb kujuri tööga nagu võrdleb E. W. Wilcox lauses: „Me peame töötama nagu kujurid. Peame esiteks teadma mida tahame ja kuidas seda teha mõtleme ja alles siis asuma tööle — väsimata, järele andmata. Me peame mõtlema ja iga mõte on nagu löök, mis kujundab osa meie elust“.

Tahe teeb inimese suureks ja väikseks. Tahtejõuetu inimene on oma ümbruse mängukanniks. Palju andekaid inimesi hukub või nende anded jäävad kasutamata, kuna neil puudub tahtejõud. Keskmiste vaimuannetega inimesed võivad aga raudse tahtejõuga töötades tõusta ajaloo näitelavale, saata korda geniaalseid tegusid ja luua püsivaid väärtusi.

Julgust sõjas on hinnatud ajaloo vältel, lauldud kiidulaule ja ülistatud seda, kuna temast olenes suuresti võidu saavutamine. Ka eraelus omab julgus suure väärtuse, kuna temal põhjeneb iseloomu kindlus ja elus edasijõudmine. Tänu julgeile iseloomudele on uuendused maailmas murdnud endale teed läbi eelarvamuste ahela, on avastatud maid, avardatud inimeste silmaringi uute lei-

tiste ja tõdedega. Tuntud vanasõnagi ütleb meile: „Julgus on pool võitu“.

Julgus ja eneseusaldus sammuvad käsikäes. Tuleb mees pidada, et siin maailmas ei või meie kedagi rohkem usaldada kui iseennast, kelleltki rohkem abi loota kui iseendilt. Õnnetud on need noored, kes pole sirgudes omandanud iseseisvust ja usku oma jõusse, sest nende tulevik sõltub suuresti teiste heatahtlikkusest.

Vähe sellest, et omame raudse tahte, julguse, eneseusalduse, püsivuse ja töökuse, kui sealjuures ei suuda me elu hinnata tervikuna, haarata teda kogu oma olemusega, teda rikastada ja muuta ilusamaks. On vaja, et kõiki neid vaimseid võimeid juhiksime õiges suunas, mida suudame siis, kui omame küllalt avara ja väljakujunenud maailmavaate. Meie üldiseks arenemiseks ja maailmavaate kujundamiseks on vajalik tutvuneda eelmiste põlvete vaimuvaraga, et siit edasi ehitada. Palju aitab selleks kaasa ilukirjanduse lugemine, filosoofiliste ja poliitiliste vooludega tutvunemine, elunähtuste tähelepanek ja enne kõike oma seisukohtade väljakujundamine loetu ja nähtu analüüsimise põhjal. Sel teel harjume iseseisvalt oma seisukohti looma ja nende järele oma elu juhtima.

Neile noorile, kes enese kallal töötades on võitjaks tulnud ei tee enam raskusi jõuda elus edasi ja saavutada seatud sihid.





# Juhan Kunderi elust ja loomingust.

Juhan Kunder kuulub ärkamisaja vanemate kirjanikkude perre. Rakverlastele on ta populaarne juba sellepärast, et üks Rakvere linna tänavaid on ristitud kirjaniku mälestuseks tema nimeliseks. Kas oli ta siis rakverlane või vähemalt virulane? Mitte kumbki! Ta sündis Viljandimaal Holstre vallas 14. (26.) veebr. 1852. a. Vanemad olid põllupidajad. Nii pidi Juhan juba lapsepõlvest saadik karjas käima. Nagu ta hiljem ise on ütelnud, on karjaskäimine kasvatanud temas kohusetundlikkust ning armastust töö vastu. Esimest kooliõpetust sai ta Jaan Adamsoni juhatusel all. Et isa ei saanud teda majanduslikult palju toetada, võttis Kunderi poolvend Hain Henno ta oma hoole alla ning koolitas poissi omal kulul Viljandi kreiskoolis, kus õpetajaks oli luuletaja F. Kuhlbars. Hoolsuse ja tööarmastuse tõttu oli J. Kunder esimesi õppijaid koolis. Kreiskooli lõpetas ta 1872. aastal hea lõputunnistusega. Olles lõpetades 20 aastat vana, oli ta küllalt suuteline valima ise endale elukutset, ja et teda huvitas just oma rahva õpetamine, siis astus ta Tartu I elementaarkooliõpetajate seminari. 1875 lõpetas ta ka selle ning sai koha Rakveresse. Siin teotses ta tubli õpetajana ja energilise seltskonnategelasena 1875—1886, seega 11 aastat. Vahepeal sooritas ta R. Kallase mõjul ka kreiskooliõpetaja kutseeksami, kuid venestusaja algusega lahkus ta oma tegevuskohalt Rakverest ja sõitis Venemaale Kaasanisse. Sinna sõitis ta riigikeele õppimise kui ka oma huviala pärast; nimelt oli ta kooliõpetaja ametis pidanud tegemist tegema loodusteadusega, mis teda nii huvitama hakkas, et ta loodusteadust omal käel õppida ja uurida püüdis. Et Kaasanis olid väga head tingimused õppimiseks, siis astus ta seal sisse ülikooli vabakuulajaks. Kuid üks põhjus, miks ta just Kaasanisse siirdus oli see, et tol korral elas seal ka ta südamesõber prof. M. Veske, kes teda nii moraalselt kui ka materiaalselt

toetas, mida Kunder ka hädasti vajas: perekond kodumaal tarvitas abistajat kätt ning võõras kohas edasiõppimisel läks tarvis nõuandjat. Tol ajal saatis ta ka J. Kõrvi ajalehe „Valgusele“ kaastööd, et ülalpidamiseks raha saada. Selle mehe soovitusel pidi Kunder saama Tallinna koolide inspektoriks, kuid saatus tahtis teisiti, sest oli ilmunud uus seadus, et inspektorid peavad olema kõrgema haridusega. Mõni aeg hiljem prof. Köleri soovitusel saab ta Aleksandri kooli inspektori kandidaadiks ning saadetakse riigi kulul Peterburi kooliõpetajate instituuti edasi õppima. Kuid just viimase eksami eel, suurest pingsast tööst kurnatud organism pidi alla vanduma, ning 1888. aastal suri J. Kunder tüüfusesse, enne kui ta oleks jõudnud oma rahvale kõike anda, mida ta soovis. Kustus elu, mille peale eestlasest haritlased panid suuri lootusi. Kunder oli oma harrastusis väga mitmekülgne. Huvitunud loodusteadusest kirjutab ta artikleid ning raamatuid loodusnähtuste kohta. Samal ajal ta luuletab, kirjutab naljamänge ja draamasid, toimetab „Meelelahutajat“, sooritab kirjandusloolisi uurimusi jne. Eriti tuttavaks sai ta luuletajana. Kunderi lüürika on pühendatud isamaale. Peale J. Kunderi surma on ilmunud ta „Algupärased luuletused“. Nagu teisedki ärkamisaegsed luuletajad, nii ka Kunder ilutseb muinasajas. Ka luuletab ta kodumaa ilust. „Siin on ilus elada!“ — See lause on Kunderi luule põhiteemaks, selleks punktiks, kuhu kõik teed ning rajad viivad välja. Kunder kirjutas ka naljamänge, millistest kõige õnnestunum — „Kroonu onu“ sai rahvatükiks, mida mängiti ning vaadati heameelega. Pilkemärklauaks on siin rikkuse uhkus, mis pärisperemehi sundis rendiperemeeste peale ülevalt alla vaatama. Selle ümber toimub naljarohke sündmustik, mille keskkujuks on Kroonu onu, Abram Andrejevitš, sõjamees läbi ja läbi.



## Tänapäeva noortest.

Vanema põlve ridadest tuleb tihti peale etteheiteid tänapäeva noorte aadressil. See seik ei ole iseendast uus — on ju generatsioonidevaheline võitlus, kus ühel pool seisab vana, alalhoidlikum ja elukogemusi õigeks pidav generatsioon ja teisel pool radikaalsem ning tarmukam noorus, inspireerinud paljusidki suuri kirjandusteoseid. Kuid ühtlasi tundub, et aja arenedes ja elutempo kiirenedes muutub ka võitlus üha teravamaks.

On ka selge, et nende etteheidete juures tulevad suurimal määral kõne alla just murrangualised noored, noored puberteedi lõppaastaist — aastaist, mis meie oludes langevad harilikult ühte gümnaasiumi abiturientiaastatega.

See on aeg, kus noores hakkab välja arenema oma isiksus, respekt seniste autoriteetide vastu hakkab tugevasti kõikuma ning selle tagajärjeks on muidugi suuremad või vähemad kokkupõrked vanemate ja kasvatajatega ja mainitud generatsioonidevaheline võitlus, mis on sama vana kui inimsugu. See inimesele külgesündinud „liberté“ hakkab nüüd, kus küllalt kaua on teiste tahtmisele alistunud ja küllalt kaua „tiibadesse jõudu kogutud“ energilisemalt avalduma.

Maailmavaate olles kaldunud individualismi on noored eriti nüüd, kus terve maailmas valitseb suur ümberhindamiste ajajärk, selles suhtes raskemas seisukorras kui kunagi varem.

Kui jälgida neid etteheiteid, mis tänapäeva noortele tehakse, etteheiteid, millete tegijateks ei ole mitte üksnes vanem põlv, vaid ka osa meie endi hulgast ja just kvalifitseeritud osa — noored meie koolinoorsoo intelligentiparemikust, siis võib kaalukama osa nendest etteheidetest võtta kokku lausena: „Tänapäeva noortel ei ole seda suurt isamaa-armastust, mis oli nende eelkäijail, neil ei ole vaimseid huvisid, vaid neil on ainult sport ja lõbustused.“

Kui nüüd küsida, kas need rängad süüdistused on küllalt põhjendatud, siis peab tunnistama, et jaataval korral oleks see ju suure allakäigu tunnuseks ja sel juhul peaks inimkondki seisma peatse ja paratamatu fiasko äärel.

Kuid tänapäeva noored ise arvavad, et need süüdistused pole millegi põhjendatud ja neid järjekorras käsitlusele võttes võib märkida järgmist.

Noorusele on kõikide aegade kestes olnud omane suur idealism. Noorus on ju see aeg, kus elu oma karmusega ja alalise võitlusega leiva pärast ei ole veel suutnud kahandada janu kõige selle järele, mis on ilus ja õilis. Ja kui arvatakse, et tänapäeva nooruse idealism ei ole enam nii puhas, kui seda oli nooruse idealism varemini, siis peaks enne piiritletama, mida siin õieti mõeldakse sõnaga „puhas“ — mis omakorda annab võimalusi mitmesugusteks seisukohtadeks. Igatahes on kindel see, et ühes selle idealismiga tekib noores ka tugev kalle sentimentalismi. See kalduvus eksisteerib kaunis valdavalt. Jalutatakse vihmastel sügisõhtutel üksi „alleedel, kus langend lehed levitavad kaduvuse hõngu“, kirjutatakse kurbusest nõretavaid lugusid maailmavalust, või õieti sellest, mida maailmavaluks arvatakse, lugusid, milliseid veel mõnedki aastad nooremad olles peeti ülimal määral igavaiks. Võidakse isegi romantikute eeskujul hakata idealiseerima eluvõõrast maailmast pagemist ja äärmisel juhul satutakse selle tagajärjel hingelisse depressiooni. Samuti on täiesti kindel ka see, et tänapäeva noorte juures ilmneb ühtlasi tugev tendents vabanemiseks just sellest eluvõõrast idealismi osast. Ja kui siis tänapäeva noor oma idealismis arvestab suuremal määral reaalsustega kui seda tehti varemini, siis on tõesti maitseasi nimetada seda „puhtaks“ või „vähempuhtaks“ ja sel juhul peaks

1882. aastal asus Kunder töö juurde, mille tahtis oma elu eesmärgiks seada, nimelt eesti kirjandusloo kirjutamisele. Kuid surm tuleb enne vahele, kui ta selle lõpetada saab. A. Reinvaldini jõuab, kaugemale mitte. Oma töövilja avaldab ta esmalt „Meelelahutajas“, hiljem, peale tema surma, ilmub 1890. aastal raamatuna „Eesti kirjandus koolile ja kodule“, kus olid kokku võetud kõik tema pikemad harutlused vanemate laulikute üle. Kuigi lõpule viimata, tõstab see töö teda siiski tähtsamate arvustajate hulka,

sest olles oma vaimu poolest sugulane vanemate laulikutega, saab ta tungida nende luulesse, võib neid mõista ning arvustada.

J. Kunder on oma aja tüsed ja aruka kirjamehena läinud eesti kultuuriajalukku ning rakverlastel on tõsiselt põhjust tunda headmeelt, et see mees viljakaima osa oma elust veetis nende kodulinnas. J. Kunderi visa edasipüüdlikkus ja armastus oma rahva vastu võib praegustelegi noortele olla eeskujuks.

lahendama selle küsimuse tarksona: „de gustibus non est disputandum“<sup>1)</sup>).

Õeldakse, et tänapäeva noored ei oma seda isamaa-armastust, mida omasid nende eelkäijad. See ei ole õige. On küll tõsi, et noored ei pea suurt lugu väliste kommete täitmisest, nagu seda on igasugused aktused, mis on täidetud elukutseliste kõnemeeste õõnsakõlalisest paatosest. Ja kui ka meie noored neid, kes langesid auväljakuil, neid „nimesid marmortahvleil“ nii palju ei hinda kui seda võibolla peaks tegema, siis on see tingitud vaid sellest, et meie noored mõtlevad umbes nii: „Need mehed täitsid oma suurt kohust ja kui see võimalus antaks ka meile, meie ei teeks seda põrmugi halvemini.“

Ja nüüd — tänapäeva noortel ei olevat vaimseid huve. Et seda väidet ümber lükata, selleks on tarvis teada, mille põhjal seda otsustatakse. Räägitakse, et igasugustele huviõhtutele tuldavast ainult tantsu pärast. See on peaaegu õige, kuid samuti võib küsida — mida pakub õieti tänapäeva noorele, kes armastab elu aktiivsust ja dünaamikat, üks meie tavalisi huviõhtuid. Kahjuks küll väga vähe. Meie huviõhtuil langeb pearõhk referaadile. Kuid referaat on teataval määral kõne, mis noori ei huvita. Olin kord huviõhtul kus austati Koidulat. Tunnen tõesti respekti esimese tõelise eesti lüüriku vastu. Kõne, mis tema mälestuseks peeti oli tõesti väga hea. Kuid juba siis, kui kõnest oli peetud vaevast pool, hakkasid kuulajad otsima endale huvitavamast tegevust kui seda on kõne jälgimine. Moraal seisab selles, et

Koidula sünnipäevaaktusi peetakse igal aastal ja igal sellisel aktusel peetakse Koidula auks vähemalt üks kõne, kuid on vaid üks Koidula.

Ja kui õeldakse, et tänapäeva noorus armastab vähe mõelda, siis on see vaevast kurb nähe, sest seda enam armastab ta tegutseda ja meie ühiskond vajab küll mõtlejaid, kuid tegijaid rohkem. Tegevust ning dünaamikat kohtab tänapäeva noor spordis.

Üheks aktuaalsemaks küsimuseks tänapäeval on keha ja vaimu suhe. Püütakse leida mitmesuguseid kompromisse, tahetakse näiteks, et ta omaks Edisoni aju ja Nurmi sääred ühel ajal. See on tore ja seda ideaali võime omalt poolt täiendada veel Schmelng'i rusikatega ja kui selline võimas inimene tõelikkuses omaks ka Rockefelleri rahakoti, on ometi selge, et see kompromiss meid ei rahuldaks. Sport on tänapäeva noorele siiski vajalik kõigest vasturääkimisest hoolimata — kui võitlus ja abiventiil tänapäeva masinakultuuri närvilises õhkkonnas.

Lõppeks võib kokkuvõttes kõigele eelpoolõeldule lisada: Tänapäeva noori süüdistatakse. Kahju küll! Tänapäeva noored ei võta neid süüdistusi omaks ja seni kui neis süüdistusis liiga kaugele ei minda on kõik hästi. Elatakse edasi, kirutakse seda maailmakorda, et siis, kui juba järgmine põlv kannab nooruse tiitlit, seda kiruda. Kõik areneb, vaheldub, sest elu on püsiv võitlus uue ja vana vahel ja avardub ainult võitlusis.

<sup>1)</sup> „Maitsete üle ei vaielda.“





## Rand, rand, Lobi rand.

Märkmeid Rakvere skautide üldlaagrist Lobineemel.

Eldoraado — tervisele,  
jõule ja ilule.

Tund tugevat astumist Võsu liivaranikult piki mereäärt kirdesse, välja Käsmu lahe idaneeme tipule ja veel mõned harvad sammud ning korruga märkadki põliste männiladvade roheluses meie kaunivärvilist trikoloori, laagrilippu selle sihvakas mastis, ning selle all ja ümber veel vilkamat elu ja askeldamist — olemegi jõudnud Rakvere sinirättiliste skaudipoiste 7-päevalise Eldoraadosse. Eldoraadosse, kus mitte ei paikne närvilikud kullapesijad oma osmikutes, vaid kus lähemale sadakond noort kodanikku ammutavad lõpmatust loodusest enesest veel kallimat vara kui see, mida rikub rooste — tervist, jõudu ja ilu.

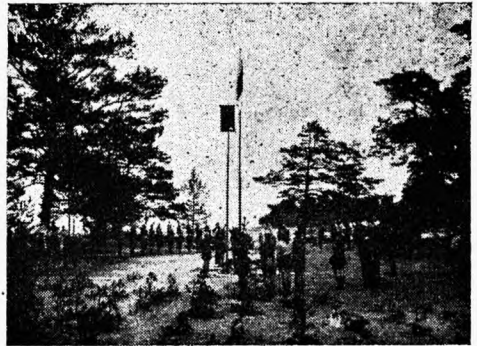


kogukonnaks! Igalt pealt kr. 4.00, mis ka tasumist leidis ilma ainukesest vastulauasetagi! Kuid selle eest saadi vastutasuks ca. 80 klm tasuta bussisõitu, „prii korter, küte, valgustus ja puud“ + kolm korda päevas kõhukinnitust ja kehakarastust niipaljuks kui isu jatkus. Aga isu — seda oli mõistupärest enam kui muud, mammidpapid linnast oleks imestanud — kuhu see küll mahtus!

Ja linnise...

Ei ole seda palju kirjeldada. Laager mis laager, ei midagi liigset, veel vähem puuduvat.

Gigantsemaks ehituseks oli — sedakorda küll mitte raatus ega teatrimaja — vaid kelder! Oma parkümmend parajat



Pilte Rakvere skautide laagrist Lobineemel.

Metsadekooli 83 looduse-  
last.

„Koosseisus 83 juhti ja skauti. Haignestumisi ei ole. Kõik korras!“ esineb „komandandihärra“ esk. sk. Külmallik laagrijuhile oma raapordiga. Kaugelt suurem osa Kondivalu, Kuke-, Lille-, Pilpa- ja mis külade ja südalinna poisid Vallimäe veerult, sõnaga Rakverest. Ei puudu aga oma „võõraste leegioni“, komplekteerituna Kiltsi, Toolse ja Haljala poistest.

Administratsioon on täiuslik: valitsus istub „raatuses“ (staabitelgis), esimeseks kodanikuks noor malevajuh n. skm. B. Must, kes ka siin esimest viiulit mängimas ja kellele täie innuga kaasa tõmbavad „nõunikud“ esk. sk.-d U. Kruusimägi ja E. Kaljuraid staabiliikmetena. Ja „pöobel“ — see on koondunud nelja all-laagri — Tuultepojad, Rajaleidjad, Põhjatähepoisid ja Hundipojad oma hurtsikus.

Kogukonnaks!

Nagu igas korralikus ühiskonnas ei puudunud Lobilgi see 20. sajandi administratsiooni-aparaadi moodsaim määre —

mehehakatust mahtunuks lähedalt selles maa-aluses varjendis oma salajast sõjanõu pidama, kui selle poleks täitnud söödavaid asjaid „intendantuuri osakonna“ juhataja 1. j. sk. Scheermanni hoolikalt järelvalvel. (Muide — toidukraam tuli kõik tuua Võsult, milleks igal hommikul teatud toimikond pidi sooritama ca. 8 km paadiretke).

Ja külastajad —

neid ei jõutud loendada. Üleriiklik noortejuh kol. Vellerind juhtus laagrit vaatama tulema huvitaval hetkel — laagriehitamisel enne avamist. Sai aga laager valmis, siis ole meheks seletusi jagama kõigile neile Võsult (alias Tallinnast j. m. Eestimaa kantidest), Käsmust ja mujalt tulnuile, kes sellest muide nii unustusse jäetud nurgast ülesse otsisid laagrilinna, tülles siis kas moodsal omnibusel, eraautol, mootorpaadiga, või nagu enamik, kahejala — „matkates“, nagu see lõpuks ometi kord on saanud moodsaks ütelda.

Ja kõrgeid külastajaid, ja kalleid külastajaid, ning lõpuks innukaid külastajaid, kes ei pidanud paljaks mitmel korral laagri

## „Fighting-spirit“ — ehtne võitlusvaim.

Rääkides Soomest, kui kuulsast spordisangarite hällist, mainitakse esmajoones meie põhjavelled suurt „sisu“. „Tõusva päikese maa“ pojad on kuulsad fanatismi küündiva võitlusvaimu poolest. Märkimisväärne on ka see meie lõunanaabrite võitlusvaim, mida meie sageli oma üleolevuse kahjaks oleme pidanud tunnetama. Sageli oleme seda võitlusvaimu üleolevalt ja halvustavalt kritiseerinud. Rääkides „lätlalikust“ joonest võitlusspordis mõistame selle all kõike muud peale „fair-play“.

Meie sportlaspere temale omase visaduse ja andekusega on võrdlemisi lühikese aja jooksul saavutanud sensatsioonilisi tagajärgi maailmaareenil. Evime aga veel küllalt näiteid sellest, et meie sportlaskond ühise tervikuna ei oma veel küllaldaselt

võitlusvaimu, mis suudaks olla sama-väärne soomlaste „sisule“ ja lõunanaabrite temperamendikale eneseületamisele. Eriti juhtumel kui stiil, tehnika jne. meie sportlasil on nimetatud maade sportlastega enamvähem võrdne ja tuntakse ennast isegi suuresti paremana, kapituleerime, ja just tolle „sisu“ puududes.

Sportivaile noortele on suureks eeskujuks näiteks laskuri Kukke esinemine Helsingi maailmaesivõistlusil laskmises. Nimetatud võistleja lasi äärmiselt pinevas, paremust otse kümnendikmillimeetriliselt otsustavas võistluses võõrasse märklauda ühe kümnesilmalise lasu. Sellele vaatamata suutis ta ennast ülimalt kokku võttes Eesti meeskonna siiski võidule viia. Mis see tähendab, selgub sellest, et Eesti mees-

tõttu paarikümnekilomeetrilist matka Võsul laagri ja tagasi.

**P e a m i n e t e g e v u s:** maga hästi, söö hästi, puhka hästi. Naudi kõigi oma ihu pooridega Suure Looduse kallimaid andeid — vabas õhus. Ja pea korda! Oldi ju puhkelaagris!

**K o l m s u u r t p ä e v a:**

Need olid laagri pühapäev, laagri esmaspäev ja laagri lõpupäev.

Esimese ja viimse osalisteks olid Võsu suvisaksad.

Juba nädalapäevad varem Võsule ülespandud kuulutusel olid oma ülesande hästi täitnud — õhtusele skautide pidule kogunes skaudisõbralist pidulisteperet üle igasuguste ootuste ning poiste improviseeritud ettekanded tennisid tubleid aplause. Ja kassa — omavahel öeldud: see peasi mis rattad käima ajab (ka omnibusi omad laagrisse sõiduks!) — rahuldas poisse eelkõige.

Ja viimane lõkkeistumine Võsul. Kui mitte iga teine, siis kolmas võsulasist oli küll kindlasti kohal kaasatemas skautide lõkkeolemist mererannal. Nii kõigil oli hea olla ümber ühendava tule. Ilusat külakosti andsid ka Võsu üleriiklikust suvekodust kodutütarde pere. Noor lõkkejuht oli aga teenitult päevasangar.

**„M e e s m e r e s!“**

Ja lõpuks see keskmine ja suurim laagripäevadest.

Laagri esmaspäeval päike tõusis samast „kordoni tagant“, kust tema teekond on alanud küll maailma loomispäevadest peale ja ükski 83 Rakvere skaudist ei teadnud hingeski aimata, et just sedakordne päev pidi Rakvere sinirättiliste paljaspolve-rüütelitele saama suurimaks nende

üheteistkümne tegevusaasta tuhandete samade reas oma hüüdsõna „ole valmis“ eeskujulikumal rakendamisel.

Sellest on juba kirjutatud väärikalt kõik lehed, sellest on pajatatud raadiolainel eetrisse: kolme klm kauguselt rannast Rakvere skaudid päästsid viimasel hetkel kolm tundi meres heidelnud Võsu kalamehed.

See oli vaid Suur Saatus ise, mis määras, et laagris pidi samal ajal käimas olema suur, kogu laagrit haarav luuremärg „Halli hundi jaht“, mis viis poisid otse neeme tipule, kuhu muidu tavaliselt ei mindud. Seal kuuldi esimesi hüüdeid merelt. Laagrisse need ei oleks kostnud! Kordonis ei ainustki inimest! Lähem küla 2 klm kaugusel metsa taga. Kalurite paadid lukus! Rannal vaid üks väike piirivalvurite sõudepaat. Ja sellesse kargasidki viis esimestena kohalejõudnud skauti: esk. sk-d Leemets ja Kruusimägi, vanemskaudid Siim ja Nõlvak ja Kilti skaut Parvel. Ja sõudes kogu oma nooruse oskuse ja jõu viimase pingutusega merele, nägemata ühtegi sihtpunkti merepinnal ja kust hüüdminegi oli katkenud — õnnestus neil parimalt täita oma kohust skauditöotuse kohaselt — kiskuda ära mere hukutavast rüpest kahe tubli nooremehe elu — liialdamata viimastel silmapilkudel.

Ja ei oleks olnud luuremärgu neeme-tipul?!...

**B i l a n s s:**

7 päeva lõbusat laagrielu suures sõprusringis. Mida see õieti tähendab, seda teavad ükski need täiel määral, kes on seda saanud kaasa teha. Aga ikka jälle ja uuesti koguneb sõprusringi uusi poisse, kes skaudi-aabitsast meelde raiuvad algtõde: skaudi aasta on: 50 päeva laagri ootust ja kaks nädalat laagrit.

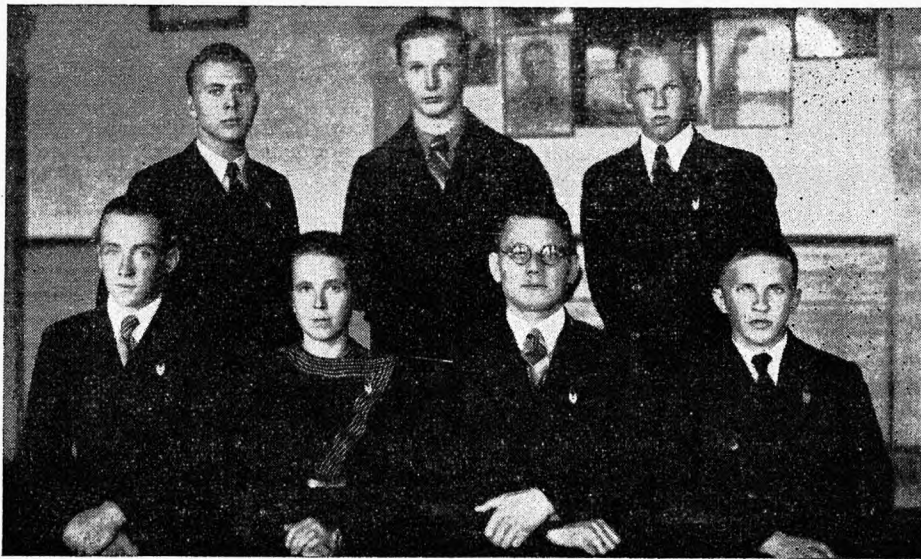


# Rakvere noorte org-id.

## Jooni koolinoorte isetegevusest.

Ühise juhataja ja õpetajaskonnaga töötavate Rakvere Ühisgümnn., progümnn. ja realkooli 410-liikmeline õpilaspere moodustab **Õ p i l a s k o n n a**, kuhu iga nende koolide õpilane kuulub automaatselt. Õpi-

laskonna juhtivateks organiteks on õpilaste poolt valitav juhataja, klasside esindajaist ja ringide juhtidest koosnev esinduskogu ja selle poolt valitav 7-liikmeline juhatus. Õpilaskond on organiseeritud praeguse dir. H. Jänese poolt ja sai hiljuti aasta vanaks. Õpilaskond annab välja kooli



Rakvere ühisgümnn., progümnn. ja realkooli õpilaspere juhatus.  
Keskel istub dir. H. Jänäs ja temast vasemal insp. pr. L. Golubev.

kond selle võiduga saavutas suurevärtusliku „Argentiina samba“ ja esimese laske-maa nime maailmas. Närvid, enesekindlus ja külma rahu säilitamine sellises ulatuses on iga tõsise võistleja taotluseks.

Selliseid omadusi ei suuda võistlejale külge pookida aga ükski kuitahes hea treener. Noored õpivad ju võrdlemisi ruttu viimistletud tehnika selgeks ja annavad sellele oma individuaalselt erineva kuju. Kuid juba mõningate võistluste järele langeb nii mõnigi võistlejate rivist välja, saavutamata isegi tavalisi treeningtulemusi. Kõike seda tuleb seletada võistlusvaimu puudumisega. Koolist teame paljusid seiku, kus andekamaid langeb enne õpingute sooritamist välja ja andekuselt nõrgemad kuid tahtejõult tugevamad suudavad ületada õpingute raskusi.

Samuti on ka võistlusel. Need, kes ei talu võistluste elektriseeritud miljööd, selle kuumakskõetud pinget, murduvad võistlushoos ja karile jooksevad ka füüsilised resultaadid.

Energiline, külmalt kaaluv ja siis kõike kaalule panev võistlusvaim loob aga soodsa olukorra võistluses pöördepunkti saavutamiseks, et sellest peale taotella täielikku edu. Nõnda kujuneb pingeline

ja otsustav võistlus vaid sellele edukaks, kes täiuslikumalt valdab võistlusvaimu seda omadust, mida inglased nimetavad „fighting-spirit'iks“.

Võistlusvaimu algeid peitub meis kõigis. Ikka püüdleme paremat ka tavalises argielus, ikka soovime kätte võita paremat kohta päikese all. Kuidas ilmestada võistlusvaimu endas võimalikult täiuslikumalt? Arvan, et suurimat tähelepanu tuleks siin omistada sportliku enesekasvatuse momentidele. Selle üle võidakse muiata ka sportlaste ringkonnas, kuid on kindel, et kõigi suurtulemuste saavutamine sõltub suu-rimal määral just sellest. Toome ainsa näitena vaid Nurmi, kes rekordikuradiga ei heidelnudki sel määral kui „vana-Aadamaga“, millest olenesedki kõik ta saavutused.

Meid noori innustagu võimalikult täiuslikuma võistlusvaimu saavutamiseks see ja veel loendamatud näitlikud õppetunnid võistlusväljalt ning sõerajalt.

Siis ei kujune sport alandavaks loobumiseks keset võistluse ülendavat pingelisust, vaid kujuneb küllaldaseks ettevalmistajaks tegelikkude ellu, mis meile, noorile, on eriti tähtis.

Jutuajamine skm. H. Michelson'iga.

Möödunud suvel peeti teatavasti Hollandis Haarlem'i linna lähedal Vogelenzang'is ülemaailmist skautide suurlaagrit — jamboree'd kust ka mõnisteist Eesti poissi eesotsas endise haridusministri N. Kann'uga osa võttis. Jamboree'l viibis m. s. ka hr. H. Michelson, keda eesti noored tunnevad skautliku liikumise ühe sisukaima ja innustunuika teoreetikuna <sup>1)</sup>.

1) H. Michelson'i sulest on ilmunud likul teel, „Eesti skaudi käsiraamat“ ja ladu „Postimehe“ raamatusaupluses Tartus.

Kuna hr. M. on viimasel ajal olnud tihedas kokkupuutes ka paljude teiste skautluse rahvusvaheliste üritustega, pöördusime tema poole mõningate teadete saamiseks skautluse praeguse seisukorra kohta, milliseid tema ka lahkesti andis.

— Kuidas õnnestus Vogelenzang'i jamboree?

— Kõigiti hästi. Esindatud oli 48 rahvuslikud teosed „Meeste ridadesse“, „Skaut-„Juhiseid noortele juhtidele“, milliste pea-

ajakirja, korraldab lugemislaua, organiseerib kursusi jms. Praegu on õpilaskonna juhatajaks Arved Kruustamm. Ajakirjana ilmub „Tunglakandjad“ 4 k. aastas õpil. E. Kaljuraidi tegevtoimetusel.

Ringidest on agaramat tegevust avaldanud spordiring õpil. Uku Kruusimägi juhtimisel. Ring korraldas sügisel kergejõustiku võistlused, mis kestsid 3 päeva ja huviõhtu. Teoksil on kooli esivõistlused käsipallis.

Kõige vanemaks ringiks on naturaalistide ring, kes valmistub novembris pidama 20. aastapäeva. Sel semestril on korraldatud üks huviõhtu. Esimeheks on õpil. Martin Mägi.

Kirjandusring õpil. Lembit Truuvärki juhtimisel korraldas avaliku hõimuõhtu, mis kujunes õige sisukaks.

Karskusring õpil. Paul Tambeeku juhtimisel korraldab 4-päevase karskuskursuse, mis selle numbril ilmumise ajal on parajasti pooleli.

Kooli kooperatiiv õpil. Eero Toomaru juhtimisel on kujunenud hädavajalikuks asutiseks õpilaste varustamisel õppetarvetega. Kooperatiivi möödunud aastane puhaskasu oli 260 kr.

Õpilaskonna lugemislaua, mille korraldajaks on õpil. A. Yllö, on leidnud elavat kasutamist, tänu ajalehtede ja ajakirjade rohkele valikule.

Õpilaste isetegevus mainitud koolides käib õiget rada ja õpilastel on küllalt huvi selle vastu.

E. K.

### Noorsoo org-id väljaspool kooli.

Noorsoo karskusorganisatsioonest väljaspool kooli oleb Rakvere Karskusseltsi Noorte Osakond, mis on tegutsenud umbes ühe aasta. On osa võetud kõigist tähtsamaist Liidu viimaseaegseist üritustest, nagu 9. noorsoo karskuskongress, Kunda suvipäevad jne. Esimeheks on Harri Kangas, hooldajaks õp. K. Praakli. Rkv. ühisk. Karskusringi ja Zeeh gümn.

õpilaste kaasabil korraldati osavõturohke „Kevadiku“ õhtu. Käesoleva hooaja töökavas on „Kevadiku“ Rakvere erinumbri väljaandmine ja uue „Kevadiku“ õhtu korraldamine. Võetakse osa ühisk. karskusringi korraldatud karskuskursusest. Muidugi võetakse osa ka kõigist Rkv. Karskusseltsi üritustest (nagu seltsk. kohus alkoholi üle jne.).

Skautlikest noortest tegutsevad Rakvere Skautmalev, Noorte Kotkaste I Malevkond, Rakvere gaidid ja kodutiitred. Nendes org-ides tegelevate noorte üldarv on väga suur, samuti ka töö intensiivsus. Rakvere skaudid on Eesti Skautide Malevas esirinda jõudnud oma tähelepanuväärsete võitudega suurlaagrites (viimases kahes suurlaagris esikoht). Skaudid ja gaidid evivad tegutsemiseks vastavad ruumid — „maleva kodu“. Oma peamised majandamismured kannavad nad ise ja Rkv. Skaudisõprade Selts. Rkv. noorkotkad evivad ruumid V. Lastekaitse ühingu. Oma tegevuses on nad allutatud Kaitseliidule. (Rakvere skautide tegevusest vt. käesolevas numbris artikkel: „Rand, rand, Lobi rand!“)

Suurema noorsoo-org-ina märgitagu veel ÜENÜ Rkv. osakonda. Selle liikmeskond ei ole kaugeltki enam nii kitsastes vanusepiirides kui eelnimetatud org-idel, vaid haarab osalt keskigagi. ÜENÜRO tegevus on väga laiapiiriline ja on sellepärast loomulikult kandunud üksikutesse klubidesse, millest tähelepanuväärne on kirjanduse-, näite-, spordi-, ratturite- jt. klubid. ÜENÜRO hooldusel on ka kohalik staadion ja velodroom.

Kohalike noorte usulis-vaimlisi harastusi püüavad rahuldada Rakvere Koguduse Noorte Ühing ja Kristlik Noorte Naisühing. Mõlemate tegevus on piiratud vastavasisuliste referaatide, piiblitundide ja jumalateenistustega.

Noorte Osakonna evib veel ka Rkv. Loomakaitse Selts, kuhu kuulub peamiselt algkooliõpilasi.

H. K.



vust 40 riigist umb. 28.000 skaudiga. Inglismaalt oli ükski saabunud ligi 8000 poissi ja oleks tulnud veel enamgi, kui oleks saadud ära mahutada. Publikut käis laagris umb. 800.000, nii siis enam, kui Eestis on täiskasvanud kodanikke. Eriti imposantne oli avamispidu, kus eluröömsa poisterivi möödamarss kuninganna j. t. auküüalistele tribüünist kestis üle 3 tunni. See polnud mingi ametlik sõjaväeparaad; siin tervitasid iga maa noored oma hüüetega kuningannat ja lord Baden-Powell'i.

— Kas ja mis suhtes on skautlikus liikumises märgata tõusu?

— Tõus on ilmne peamiselt skautluse sisulises arengus. Kui mõni aasta tagasi veel oli märgata otsimist ja kobamist, siis võis nüüd skautluse isa Baden-Powell kinnitada, et ta võib rahulikult surra, sest skautlus on oma õige suuna leidnud; ta võttis skautluse tuuma kokku kolmeks sõnaks: karakter — patriotism — rahvusvaheline heasoovlikkus. Poisid ise on skautluse sisu annud. Kui B.-P. oma Buuri sõja mälestused trükkis avaldas, siis ta ei võinud aimatagi, et ta sellega paneb aluse liikumisele, mis praegu on kujunenud otsekuu noorte Rahvasteliiduks. Skautluse omapärast vaimu pole ükski teine org. suutnud järele aimata — need on enamasti rahuldunud ainult skautluse väliste vormide ülevõtmisega.

— Millistes riikides on skautlus praegu kõige tugevam?

— Kahtlemata Inglismaal, Ameerikas, Rootsis ja eriti Hollandis. Ka Ungaris on tugev skautide organisatsioon.

— Mil määral on n. n. rahvuslikud skautlikud org-id selle liikumise ühisrinnet nõrgendanud?

— Diktatuurimaad Itaalia, Saksamaa, Venemaa on loonud skautluse välisvorme järele aimates omad rahvuslikud noorsoo org-id, mis ei kuulu ülemaailmlisse skautide liitu. Samuti ei kuulu sinna rida mitmesuguseid paralleelorganisatsioonide teistes maades, nagu meie noorkotkad jne. Sellest hoolimata on skautlik liikumine isegi arvuliselt edasi läinud, kõnelemata sisulisest arengust. Skautlik liikumine jääb oma põhimõtetele kindlasti truuks ega lase end nende kõrvalvormide olemasolust eksitada. Need kõrvalvormid seisavad suuremalt jaolt noorsoo militariseerimise teenistuses, mispärast nad eriti on pinda leidnud sõjakate rahvaste juures. Õige skautlus on noorsoo vaba liikumine ega lase end mingi kõrvalsihhi teenistusse rakendada.

— Milline on vahekord kooli ja skautlik org-ide vahel välismaal?

— Nii tihedat sidet kui meil pole nende vahel peaaegu kusagil. Inglismaal näit. õpetajad ei taha võtta osa noorsoo org-idest, kuna neil koolis on noortega niigi küllalt tegemist. Ka poisid on rõõmsad, kui nad peale õpetajate puutuvad kokku ka teiste isikutega. Seal on skautluse juhtimisele rakendunud hulk täiskasvanuid väga mitmesugustest elukutsetest. Ka ohvitseri on nende hulgas vähe. Kool ei sega end vahele, kuna ta usaldab neid juhte.

## Pisilugusid suurmeestest.

*Friedrich Suurel* oli kombeks esitada igale kaardiväkke võetud sõdurile kolm küsimust: kui vana oled, mitu aastat oled olnud sõjaväes ja kas saad korralikult toitu ja riideid.

Korra sattus Friedrich Suure kaardiväkke rootslane, kes ei osanud sõnagi saksa keelt. Kaks päeva tuubiti umbkeelsele rootslasele vastuseid kuninga kolmele küsimusele ja ülemused olid rõõmsad, kui need said selgeks. Kuid juhuslikult algas Friedrich seekord küsitlemist oma teise küsimusega.

— Mitu aastat oled olnud sõjaväes?

— Kaks kümmend aastat! — vastas rootslane, nagu teda oli õpetatud vastama esimesele küsimusele.

— No kui vana sa siis oled

— Üks aasta, Teie Majesteet!

Kuningas hämmastus ja hüüdis:

— Ma nähtavasti kaotan siin oma mõistuse!

— Täiesti õigel ajal, Teie Majesteet, — vastas rootslane, arvates et on tegemist kolmanda küsimusega.

\* \* \*

*Voltaire* lõunastas kord oma kaitsja, Friedrich Suure seltsis.

— Ma müün oma koha taevas, kes maksab mulle selle eest ühe taalri? — naljatas *Voltaire* ülemeelikult.

Lähedalolev kuninga ametnik vastas: — Mu härra, te olete nüüd Preisimaal ja siin peab võima tõendada oma omanduseõiguse selle kohta, mida müüakse. Võite teie seda?

*Voltaire* vaikis.

\* \* \*

Itaalia helilooja *Rossini* sünnipäeva puhul otsustas ta sünnilinna linnavalitsus püstitada talle pronksist ausamba linna avalikule platsile. Linnavalitsus saatis esindajad *Rossini* sellest otsusest teatama.

## Millest toitus Pekingi inimene.

Võrdlemisi hiljuti avastati Hiinas, Pekingist u. 50 km läänes Tšo-koten'i lubjakivist koopais jääaegse inimese — nn. Pekingi inimese (*Sinanthropus pekingensis*) jäänused. Siin õnnestus ka esimest korda tõendada juba ammust arvamust, et ürginimene oli segatoiduline, s. o. toitus nii looma- kui ka taimeriigi saadust. Nimelt leiti siin koos Pekingi inimese koljudega hobuse, biisoni, ninasarviku (*Nashorn*) jt. avarate, tastsaste maistute loomade luid, keda oli küttinud ja söönud Pekingi inimene. Luude kõrvalt leiti aga ka rohkel arvul ühe jalakaliste (*reimaceae*) hulka kuuluva puu — *Celtis barboursi* seemneid, mille lihakaid vilju oli söönud tollane inimene.

## Metsistunud kassid.

on saanud uueks nuhtluseks Austraalias, hävitades suurel arvul vähemaid loomi ja eriti linde. Viimastest võivad ainult kakaduud ja papagoid end tulemuslikult kasside vastu kaitsta. Metsistunud kassid kasvavad enamasti

suuremaks kui kodukassid, milledest nad põlvnevad. Keegi reisija kirjutab, et ta 2500 km pikkusel matkal Queensland'ist Eyre'i järve äärde nägi tuhandeid metsikuid kasse. Ühe väikese joogikoha ääres võidelnud 50 kassi üksteisega, ning puudelt vaatasid veel sajad pealt, kuidas üks või teine tükkideks kisti.

Kasside toomisega Austraaliasse on inimene jällegi rikkunud looduse tasakaalu, nagu see varem toimus küülikute ning kaktuste toomisel Austraaliasse.

Elanike arv Svalbard'is (= Teravmägede saartel) oli 1933./34. a. 2073, Karu saartel 3. Svalbardi elanikest töötasid 2037 kaevandusis, 30 teotseid kalastusega, 6 olid ametnikud. Rahvuselt olid 1209 venelast, teised norralased. Karu saare elanikud töötasid meteoroloogia jaamas.

Gröönimaast, mille pindala 2,2 milj. km<sup>2</sup>, on uuemal andmeil umbes 340.000 km<sup>2</sup> jäävaba, sellest 120.000 km<sup>2</sup> idarannikul, 116.000 km<sup>2</sup> lääne- ja 104.000 km<sup>2</sup> põhjarannikul.

Kuuldes, mis sõnumi saadikud töid, ütles Rossini:

— Üsna ilmaaegu, armsad sõbrad, te näete säärast vaeva. Ent muide, mis üks säärane pronksammast tuleb maksma?

— Sada tuhat liiri.

— No näete! Parema andke mulle kas või väiksegi summa ja ma oleksin nõus aasta otsa kaks korda nädalas seisma terve tunni kesk platsi kivi otsas. Siis oleks teil maailma õnnestunuim ausammast!

\* \* \*

Tuula linna kodanikud korraldasid *Leo Tolstoi'* auks peo, kus kanti ette kirjaniku tuntud näidend „Hariduse vilj“. Pääsmeid müüdi käest kätte, nii et peole pääses vaid linna kõrgem kiht. Tolstoi'le saadeti Jasnaja Piljana'sse aukutse.

Umbes tund enne etenduse algust astus teatri esikusse keskmist kasvu küürus vanamees, hall särk seljas ja samavärvi

püksid jalas. Ta kandis kodutehtud lihtsaid säärsaapaid. Vanamehe rinda kattis pikk pool-hall habe ja peas oli tal lihtne nahkmüts.

Toetudes jämedale kepile vanamees avas ukse ja läks parketile viiva ukse poole.

Siin astus talle üks teatri uksehoidjaist vastu ja peatas teda.

— Kuhu sa tikud! — hüüdis ta vanamehele. — Täna on etendus ainult härastele. Sul pole siin midagi tegemist, mine oma teed!

Vanamees tahtis minna edasi, kuid uksehoidja tugevad käed haarasid ta kinni ja ta tõugati teatrist välja. Vanamees ei läinud siiski mitte ära, vaid istus trepile. Siin ta istus veel ka siis, kui saabus kohalik kuberner.

— Krahv! — hüüdis kuberner, — mis Teie siin teete?

— Istun, — vastas Tolstoi naerata-des, — tahaksin oma näidendit näha, kuid nad viskasid mu välja!

Kaabli asetamisel Atlanti ookeanis Brest-Casablanka liinil Prantsuse aarik „Ampère“ leidis 35° 5' põhja laiusel ja 13° 55' lääne pikkusel (Greenwich'ist) ainult 60 m sügavuse mere, kuna ümber oli 4000 m sügavune meri. See merealune mäetipp, mis asub St. Vincent'i neeme (Lõuna-Portugalis) ja Madeira saarte joonel, polnud siiani tuntud ning sai nimeks Ampère'i madalik.

## E. N. Karskusliidu teateid.

### Eelolev karskusnädal — noorsootöö tähe all.

Eelolev karskusnädal peetakse 30. jaan. — 5. veebr. 1938. Peateemiks on otsustatud võtta noorsoo kaitse alkoholi vastu. Eriti tahetakse karskusnädala pidamisele noorsoo org-e kaasa tõmmata. Oodatakse ja loodetakse, et iga noorsoo-koondis (ÜENÜ osakonnad, noorkotkaste ja kodutütarde rühmad, skaudid ja gaidid, maanoorte ühendused j. t.) sel puhul oma liikmeskonnale vähemalt ühe koosoleku peavad. Eesti Noorsoo Karskusliit saadab neile seks puhuks „Kevadiku“ erinumbri ja muud materjali kõnede koostamiseks.

### Noorsoo karskuskursused hoos.

Parajasti käesoleva numbril ilmumise ajal olid käimas noorsoo karskuskursused Tapal, Rakveres, Narvas, Valgas, Pärnus ja Viljandis. Liidu poolt väljasaadetud lektorid on kibedasti ringsõidul. Osavõtt kursustest on elav, kohati isegi ülielav (sada ja rohkem kuulajat). See on esmakordne Liidu ajaloos, et tegevus ühe korraga on kandunud nii suurel määral laiali üle kogu maa. Kursuste kava on järgmine:

I. Mürkained ja joovastavad joogid inimkonna ajaloos (Uimastusmürkide lubatud ja lubamata tarvitamine. Alkohol inimkonna heategijana ja vaenlasena. Mis kujul esineb alkohol igapäevases elus? Mida arvata veinist, õllest ja koduveinist?)

II. Alkohol — inimene — tervis (Eksiarvamusi alkoholi suhtes; kas alkohol annab jõudu? Kas alkohol on toitaine? Kas alkohol tõstab vaimukust?)

III. Alkohol ja ühiskondlik elu (Vanemate alkoholism ja lapsed; alkohol kuritegevuse põhjustajana. Alkohol ja liiklemisõnnetused. Kas riik saaks läbi ilma alkoholimüügita?)

IV. Alkoholismivastane võitlus Eestis, selle meetodika ja taktika (Karskusliikumise sünd ja areng. Karskusliikumise mõte. Karskusliikumise eriharud. Noored ja karskusküsimus. Eesti Noorsoo Karskusliit.)

Kui majanduslikke võimalusi jätkub, korraldatakse sääraseid kursusi kevadsemestril ka mujal.

Baikali järve suurimaks sügavuseks peeti siiani 1902. a. avaldatud Drišenko kaardi põhjal 1526 m. Viimastel aastatel on järvel kajaloega toimetatud uusi uurimusi ja on leitud, et suurim sügavus on 1741 m, seega üle 200 m suurem kui seni arvati.

### Õpilasingide juhtide kursus Tallinas.

Samal ajal, kui teistes linnades toimusid noorsoo karskuskursused, korraldas Liit Tallinnas õpilasingide juhtide kursuse, kust kutsuti osa võtma kõigi Tallinna keskk. ja gümn. õpilasingide esindajad iga ühe poolt 5. Kursuse kava oli järgmine:

Noorsoo org-ide osa rahvusliku ja riikliku meelsuse kasvatamisel — HM. noortehataja kol. J. Vellerind.

Õpilasingid noorsoo vaba aja täitjatena ja isetegevustungi rakendajatena — dir. A. Roos.

Õpilasingide üldine juhtimine ja töökordaldus — HM. noortenõunik J. Maisma.

Õpilingilise meetodi rakendamine õpilasingides — konsulent N. Ruus.

Vaidluskoosolekute ja referaatõhtute korraldamine — mag. A. Elango.

Kirjanduslikke harrastusi õpilasingides — õpet. M. Tedre.

Õpilasingide ülesandeid kodumaa tundmaõppimise alal — N. O. Mikkelsaar.

Seina-ajaleht ja ajakiri õpilasingi töös — K. Allik.

Õpilasingide ülesandeid alkoholismivastases võitluses — ENK-liidu abiesimees õp. H. Mark.

### Mag. A. Elango kutsutakse Soome.

Meie Liidu peasekret. mag. A. Elango sai hiljuti Soome karskusorg-ide keskoimkonnalt kutse esineda Helsingis uue aasta algul Soome üleriiklikul karskuskursusel kahe loenguga teemile: „Noorsoopsühholoogilisi seisukohti karskustöös“ Mag. A. Elango on kutse vastu võtnud ja kavatseb sel puhul lähemalt tutvuda ka Soome noorsoo org-idega.

Möödunud suvel viibis mag. Elango Soome õpetajate Edasiharimisühingu kutsel Helsingis õpetajate kursustel loenguid pidamas.

### „Kevadiku“ õhtud ettevalmistusel.

Et tutvustada meie ajakirja, on mitmed E. N. Karskusliidu liikmed asunud



korraldama „Kevadiku“ õhtuid. Nende õhtute kava on umbes järgmine:

1. Lühike (umb. 20 min.) kõne ENK-liidu esindajalt.
2. Deklamatsioon „Kevadikust“ või mujalt.
3. Muusikalisi ettekandeid.
4. Seltskondlik osa.

Sissepääsumaksu arvel, kui see on suurem (umb. 30 senti), saab igauks aastakäigu „Kevadikku“. Kui sissepääsumaks on väiksem, loositakse osavõtjate vahel vastav arv „Kevadiku“ aastakäike välja.

Oleks soovitatav, et võimalikult paljud org-id sellest heast ideest kinni haaraksid.

### Üleriiklik noorsoo orgide tegelaste kursuse teoksil.

15 aastat kestnud traditsiooni kohaselt korraldab E.N.Karskusliit eeloleval jõuluaheajal — 28., 29. ja 30. det. s. a. Tartus org-ide tegelaste kursuse, kust osa võtma kutsutakse kõigi Liitu kuuluvate koondiste tegelased.

Kursuse esialgne kava on järgmine (lektoritelt, kelle nimed sulgudes, puudub alles nõusolek):

1. Avamine.
2. Noorsoo org-ide osa rahvusliku ja riikliku meelsuse kujunemisel — HM. noortejuht kol. J. Vellerind.

3. Noorsoo org-ide üldine juhtimine ja töökorraldus neis — HM. noortenõunik J. Maisma.
4. Arengupsühholoogilisi momente noorsoo org-ide töös ja karskusliikumises — mag. A. Elango.
5. Seinaleht ja ajakiri noorsoo org-ide töös — Al. Looring.
6. Referaatõhtude ja vaidluskoosolekute korraldamisest (— õpet. K. Praakli).
7. Koosolekute juhatamisest (— dir. V. Tubin).
8. Õpingilise töömeetodi rakendamisest noorsoo org-ides — N. Ruus.
9. Noorsoo org-id ja alkoholismivastane võitlus — õpet. H. Mark.
10. Kirjanduslikke harrastusi noorsoo org-ides (— dr. A. Annist).
11. Noorsoo org-id kodumaa tundmaõppimise teenistuses — N. Õ. Mikelsaar.
12. Muusikalisi harrastusi noorsoo org-ides — üliõp. P. Sarv.
13. Näitlik õpiring.

Kursuste ajal peetakse Liidu asemikekogu koosolek ja võib olla ka erakorraline noorsoo karskuskongress.

## „Kevadikust“ enesest.

*kirjutab meile üks otsestest noorusaastatest väljajõudnud „Kevadiku“ lugeja:*

„Mul ei ole siinkohal mitte piinlik tunnistada, et mu elumõtte ja maailmavaate kujundajaks on olnud 1924.—1931. a. „Kevadik“. Saanud küll samavõrra lisaannust Foersteri „Elujuhist“, on just „Kevadik“ juhtinud mind mu noorusaja endesekujundamise päevil idealismiküllase ellusuhtumise poole.

Minule isiklikult näis, et „Kevadik“ 1924. a. hakkavat ilmuma kummalisel kujul. 1923. aastal oli alustanud ilmumist „Ronk“, mis nii mugavalt asus noorsoo kitsamate huvialade, nagu seikluste, eksootika ja ajaviitemängude tasemel. Ja kui aasta hiljem tuli „Kevadik“, siis tundus see esimese numbriga võrdlemisi võõrana ja kaugena. Aga õige varsti hakkas ilmne kummaline lugu: „Kevadiku“ sisu ei ununenud nii kergesti, isegi rohkem: pani seda ajakirja korduvalt lugema. Ja 1924. a. sügisel ja 1925. a. kestel sai just „Kevadik“ minu lemmikajakirjaks, mida pikkisilmi oodata tuli...“

On hea lugeda säärast avameelset enesepihtimust. See pole mingi tellitud arvustus, vaid tõsiselt ellu suhtuva noore inimese tagasivaade. Kuigi „Kevadiku“ tase ainelistel põhjustel pole enam nii kõrge kui 1924.—25. a-l, on tal ometi praegugi mõndagi pakkuda meie noorsoole ja vääriks viimaselt palju rohkem tähelepanu kui ta tõeliselt saab.

---

„Kevadiku“ käesolev nr. ilmub Rakvere erinumbrina.

Erinumbri toimetuseks: K. Praakli, F. Huik, E. Kaljuraid, A. Kruustamm.

Tegevtoimetaja: Harri Kängsepp.

---

„Kevadik“ ilmub — 6 nr-it aastas. Tellimishind 1/1 a. 75 s., 1/2 a. 40 s., üksiknr. 15 s.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: dr. A. Koort

# Eesti Noorsoo Karskusliit

Tartus, G.-Adolfi 18, tel. 16-46, postk. 86.

Karskusmeelsete noorsoo org-ide keskkocht, asut. 1923. Liikmemaks org-idele 5 senti liikmelt kalendriaastas; org., kes võtab vastu 10 „Kevadiku“ tellimist, on liikmemaksust vaba.

**Tegevusalad:** alkoholismivastane võitlus, kirjandus, kunst, muusika, kodumaa tundmaõppimine, kõneoskus, kehakultuur, male jne.

**Juhatus:** klj. J. Tork (esimees), õp. H. Mark (abiesim.), õp. mag. E. Laugaste (abiesim.), üliõp. A. Looring (sekret.), õpil. M. Reeben (sekret.), üliõp. P. Sarv (laekur), mag. A. Elango (peasekret.)

**Kodumaa tundmaõppimise harrastusring.** Toimkond: dr. A. Luha, dr. J. Port, dr. G. Vilbasie, dr. F. Linnus, dr. O. Liiv, mag. E. Laid, N. Õ. Mikkkelsaar (sekret.).

**Muusika harrastusring.** Toimkond: E. Võrk (esim.), A. Läte, A. Kiiss, R. Ritsing, V. Marvet, V. Kliimand, P. Sarv (sekret.).

**Alkoholismivastase võitluse harrastusring.**

**Kirjanduse harrastusring.**

**Kõneoskuse harrastusring.**

„Kevadiku“ toimetus: P. Kaaret, V. Lang, H. Mark, A. Raska, J. Tork.

„Kevadiku“ toimetuse kolleegium: kunstn. Ed. Ahas, dr. A. Annist, insp. E. Jaanvärk, ülik, õppej. A. Kalamees, prof. E. Kant, dots. A. Koort, õp. A. Kuum, rektor prof. J. Köpp, insp. J. Lang, dr. A. Luha, klj. J. Parijõgi, dots. E. Poom, dir. J. Port, insp. S. Pruuden, raamatuk. dir. F. Puksoo, prof. K. Ramul, insp. G. Reial, prof. D. Rootsmäe, prof. P. Tarvel, klj. J. Tork, dir. K. Treffner, õp. R. Vokk, helilooja E. Võrk.

## LOODUSE KULDRAAMAT

VI SARI. NR. 66—78.

J. Parijõgi — Alutaguse metsades.

— Jutustis.

I. Truupõld — Aadi kuldne lapsekodu.

I. Hansen — „Sinise tähe“ matkalood.

H. Kauri — Elu meresõjaväes.

U. Kivistõ — Mere vangid.

K. Michaelis — Bibi Taanimaal.

H. Lofting — Dr. Dolittle'i tsirkus.

B. Berg — Kurgedega Aafrikasse.

E. Howes — Kuldne mets.

E. Kästner — Emil ja salapolitseinikud.

E. Sharp — Noorim tüdruk koolis.

V. Avenarius — Röövrüütlil võimuses.

„Kuldraamat“ on võitnud poolehoidu nii noorsoo kui ka kasvatajate kõige laiemates ringides, nii et tema soovitusel polegi õieti enam vaja midagi lausuda. Olgu siinkohal ainult meelde tuletatud, et see keeleliselt ning stiililiselt täiesti korrektne sari pakub ka tänapäev valiku maailma parimat noorsoo-lugemisvara, kusjuures erilist rõhku on pandud teoseile, mis ilukirjanduslikult laitmatul kujul pakuvad ajaviite kõrval rohkesti tõhusaid teadmisi. Sarja peamiseks uudisuseks aga on 5 algupärandit, mille autorite nimed kõnelevad juba ise enda eest ja mis elavalt kirjelavad meie kodumaa loodust ning elu-olu.

„Looduse Kuldraamatu“ VI sari maksab:

Kr. 25.— kohemakstavas rahas;

Kr. 27.— järelmaksuga (tasudes tellimise andmisel Kr. 5.—, ülejäänud Kr. 22.— viie kuu jooksul).

Raamatukõide on Kr. 5.20 ja paberkõide Kr. 3.90 sarjalt kallim.

Terve sari ilmub käesoleva aasta jõuluks.

POSTI JOOKSEV  
ARVE NR. 2055.

K.-Ü. „LOODUS“

TARTU, PK. 66.  
TELEF. NR. 4-35.